



SRETAN USKRS

Sretan Uskrs Vam želim svima,
Koliko god Vas ovdje ima.
Želim Vam mir, radost i sreću,
Ljepotu života u mirisnom cvijeću.

Na Uskrs je uskrsnuo Isus Krist!
Na Uskrs se priroda budi!
Priroda sliku u bojama nudi,
Kao na slici, slikara nekog kist.

Uskrs nam ulijeva snage nove,
Da izdržimo života tijek.
Uskrs nas u novi život zove,
I uljepšava nam života vijek.

Zato nek' sretan Uskrs nam bude!
Nek svuda u svijetu bude mir!
Svijetlije zore nek' nam zarude,
I životna sreća da nam je cilj!

Antun Jaroslav Mikšik



SADRŽAJ DVOBROJA

10-11

	Str.
Skupština Društva	3
Program rada u 1995. godini	5
Aktivnosti Društva	8
Vijesti iz Češke	9
Ah, taj Švejk	11
Iz književnog stvaralaštva	12
Zabilježili smo	14
Iz života češke manjine	16
Pregled češkog tiska	18
Pregled hrvatskog tiska	20
Zamijetili smo	23
Obavijesti članstvu	24
Šaljivi kutić	24

Ilustracija na naslovnoj stranici
Ivica Antolčić

Izdavač:

Hrvatsko-češko društvo,
Sekcija za informiranje
Zagreb, Dolac 1/II

Uredili: Vlatka Banek i Božidar Grubišić
Priprema i grafička obrada: Vlatka Banek

SUSRETI su interno glasilo i
dostavljaju se članovima besplatno

Dragi prijatelji,

kada smo nakon osnivačke skupštine našega društva, pred nešto više od tri godine, krenuli s prvim brojem "Susreta" priželjkivali smo da potraju i razvijaju se u zanimljivo štivo za naše članstvo, pa čak i druge čitatelje, ali sudbina im je bila neizvjesna i nama nepoznata.

Danas, kad je pred Vama dvobroj 10-11, prepoznatljive koncepcije i izgleda, te povećanog obima, radosni smo što smo smogli snage ustrajati na tom zadatku.

Priznajemo, raduje nas sve veće sudjelovanje naših članova koji svojim priložima obogaćuju sadržaj "Susreta" ili nam pak dostavljaju korisne informacije. Lijepo je čuti i pohvale, iako isprova, dok smo tragali za jasnom koncepcijom, nisu izostajale ni kritike. No, znali smo da valja proći porođajne muke da bi se stvorilo zanimljivo glasilo, te smo uložili dodatne napore da se približimo tome cilju.

Za nedavnoga susreta u Zagrebu, gđica. Michaela Harvanová, tajnica Češko-hrvatskoga društva iz Praga, pohvalivši "Susrete" izrekla je s pomalo tužnim prizvukom kako nas oni u Pragu neće tako skoro dostići. Je li tome zaista tako? Vjerojatno ne, jer i naši se prvi brojevi ne mogu mjeriti s posljednjima, a trebalo nam je tri godine upornog i napornog rada ali punog ljubavi za to što radimo. A ljubav je zarazna, zar ne?

Nadamo se Vašim novim informacijama i priložima, te priželjkujemo stvarne i velike jubileje "Susreta"!

Srdačno Vaši

Urednici

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKO-ČEŠKOG DRUŠTVA

Bogate veze

ZAGREB - U prostorijama »Češke besede« jučer je održana godišnja skupština Hrvatsko-češkog društva. Predsjednik Društva dr. Zorislav Božić podsjetio je na osnovnu nakanu Društva da pridonese što boljem upoznavanju Hrvatske i Češke. Tajnik Društva Božidar Grubišić istaknuo je da je protekla godina bila jedna od najuspješnijih u trogodišnjem radu, posebno zbog listopadskih »Dana češke kulture« u Zagrebu i Daruvaru. Tristočetdeset članova u idućem će razdoblju biti uključeno u rad po interesnim sekcijama. Posebnu ulogu imat će gospodarska s planom pokretanja informacijskih servisa koji će pomoći hrvatskim poduzećima

da posluju u Češkoj, a češkim u Hrvatskoj. Istaknuo je značenje suradnje sa »Češkom besedom,« u čijim prostorijama Društvo djeluje.

Ing. Josef Nedbal, savjetnik u Veleposlanstvu Češke Republike u Zagrebu, izrazio je nadu za ubrzanje češko-hrvatske gospodarske suradnje, u čemu može pomoći i Društvo, a za nju postoji velik obostrani interes. Zlatko Stahuljak, veleposlanik Republike Hrvatske u Češkoj, podsjetio je na bogatu povijest češko-hrvatskih veza. Prošle je godine 432 tisuće čeških turista ljevalo u Hrvatskoj, a nakon turističkog sajma u Pragu ove se godine očekuje i pola milijuna.

Dr. Ljubomir Antić,

predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih i etničkih zajednica i manjina Sabora, rekao je da je djelovanje češke manjine u Hrvatskoj osnova učvršćenju odnosa češke i hrvatske države i naroda.

Vlatka Banek je u ime Predsjedništva Društva izložila plan rada za iduću godinu. Uz ostalo, planira se osnivanje ogranka u raznim gradovima Hrvatske, suradnja sa Češko-hrvatskim društvom u Pragu, posebice na organiziranju »Dana hrvatske kulture« u Pragu, poticanje izdavanja češko-hrvatskog i hrvatsko-češkog rječnika, organiziranje tribina, izložbi i filmskih projekcija, tiskanje »Susreta«, glasila Društva. (Ze. V.)

Večernji list, 27.02.1995.

DRUŠTVO IMA ZNAČAJNU PODRŠKU U HRVATSKOJ I ČEŠKOJ

(Iz izvješća tajnika g. B. Grubišića)

Najkrupniji zalogaj bili su nesporno Dani češke kulture. Trajali su nepun tjedan dana, no u njih je - u osmišljavanje, dogovore, realizaciju - uloženo gotovo pola godine truda ne samo inicijatora i organizatora, našega Društva i Međunarodnog centra za usluge u kulturi, već i brojnih drugih čimbenika koji su nam izašli u susret i pružili svestranu pomoć i podršku. Okupili smo oko našeg Predsjedništva mnoge ljude ideja, stručnosti i sposobnosti,

sastajali smo se i dogovarali gotovo svakodnevno, uspostavljeni su brojni kontakti u Zagrebu i Pragu. Entuzijazma nije nikada nedostajalo, ni volje, ni upornosti, pa konačnim rezultatom mislim da možemo biti zadovoljni. Možda smo u nekim zamislima bili prezahtjevni, možda smo čitavim, dosta pretrpanim programom prezasitili javnost, bilo je očito i propusta, primjerice u dogovorima o suradnji sa suorganizatorima ili partnerima na koje smo računali, odnosno u podršci koju smo trebali dati pojedinim ustanovama, možda je bilo i nekih drugih manjkavosti, ali se mogu uvažiti razlozi zbog kojih nismo na sve stigli ili ponešto zaboravili. Čitavom tom priredbom pridonijeli smo, kako sudimo, osnovnome cilju našega Društva - približavanju

i upoznavanju, učvršćivanju veza dviju zemalja i dvaju naroda - hrvatskoga i češkoga. Jedan od važnih rezultata je i to, što smo utvrdili da u takvim pothvatima imamo podršku u mnogih relevantnih čimbenika i u Hrvatskoj i u Češkoj. Treba istaći i veliku materijalnu pomoć za koju izražavamo veliku zahvalnost svima onima koji su je pružili. A istodobno smo tom prigodom uključili u rad našega Društva, pa i učlanili veliki broj ljudi, istaknutih kulturnih i drugih djelatnika.

Smogli smo snage i za još dvije značajne priredbe. Nastup zagrebačkih liječnika pjevača ispunio je salu Češke besede, a izuzetno upjelom i dobro pojećenom večeri prisjetili smo se lika i djela našeg preminulog člana, voljenog Franje Paulika, umjetnika koji nam je pjevao prije tri godine na dan rođenja našega Društva.

340 članova naše društvo vjerojatno svrstava u najjača društva ove vrste u Zagrebu, možda čak i u Hrvatskoj. Takav interes traži od nas i mnogo bolju organizaciju djelovanja, kako članstvo u Društvu ne bi bilo samo puka formalnost, već da ljude okupimo na adekvatnim aktivnostima, da se zadovolje njihove potrebe i interesi, da im se pruži zadovoljstvo druženja, pa i zabave. Uspjelo nam je dati dobru osnovicu dvjema našim sekcijama - gospodarskoj i kulturnoj. Vode ih sada ljudi od zvanja i znanja, iskustva i

sposobnosti, entuzijasti, sačinjeni su pažnje vrijedni programi i moramo ustrajati na njihovom što punijem ostvarivanju. Tu je i ideja da se osmisle i uvedu društvene večeri za članstvo sa zabavnim sadržajima. Vjerojatno bismo tako mogli privući veći broj posjetitelja, pogotovo mladih, kojih u Društvu ima više od polovinu. Okupljaju se inače u manjem broju utorkom, ali im treba pružiti više od povremenog pukog druženja.

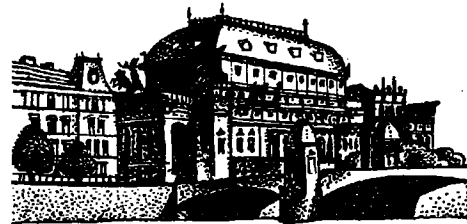
Za ozračje u kojem djelujemo nezamjenjiva je informacija, poticaj, pa čak i priručnik, naše glasilo "Susreti" kojega je čak 5 brojeva u prošloj godini stiglo u ruke naših članova i prijatelja. Sadržajno i grafički smo ga obogatili, a očekujemo da će kod članstva naići na odziv učestali pozivi uredništva na širu i svestraniju suradnju.

Jedna od nasušnih potreba svakoga društva je krov nad glavom. Mi smo ga našli ovdje u ovim prostorijama, zahvaljujući velikom razumijevanju našega domaćina, Češke besede. I ne samo to. lako svatko od nas ima specifične ciljeve i zadaće, ipak su tu i identične težnje koje nas upućuju na čvršću suradnju i mnoge zajedničke aktivnosti.

Naša je delegacija sudjelovala na konstituiranju čelništva Češko-hrvatskoga društva u Pragu, pribavili smo im za hrvatsku knjižnicu i čitaonicu nešto knjiga koje su poklonili Leksikografski zavod, Matica hrvatska i

Hrvatsko književno društvo svetog Jeronima. I oni su nama poklonili određenu količinu knjiga koje ćemo moći koristiti u našem radu. Imali smo i vrlo živu korespondenciju, uputili nekoliko prijedloga za izložbe naših umjetnika, pa se nadamo da će se nešto od toga ove godine realizirati. Ponudit ćemo i druge zajedničke pothvate, bilo u Češkoj, bilo u Hrvatskoj.

Tajnik je posebice zahvalio prijateljima iz Odjela za manjinske i nevladine odnose Ministarstva vanjskih poslova Češke republike koji uvijek imaju za nas razumijevanje i pomažu naše aktivnosti. Dugujemo zahvalnost i priznanje g. Josefu Nedbalu, savjetniku iz Veleposlanstva Češke republike u Zagrebu, koji nam je mnogo pomogao u osmišljavanju i organiziranju Dana češke kulture, pa i drugim našim pothvatima.



IZ IZVJEŠĆA TAJNIKA DARUVARSKOG OGRANKA

Gospodin Stjepan Galjan je izvjestio kako ogranak, osnovan 18.02.1994. godine, okuplja već više od 60 članova. Sa središnjicom u Zagrebu održavani su kontinuirani kontakti. Suradnja na ostvarivanju nekoliko projekata, od kojih nažalost u konačnici svi nisu realizirani (uglavnom zbog činjenice što su po obimu i karakteristikama zahtijevali prezentaciju u širokoj sredini, široj od one u kojoj djeluje ogranak), ocijenjena je pozitivno, posebice prikazivanje filmova iz novije češke produkcije u sklopu Dana češke kulture, dio kojih je održan i u Daruvaru. Za boravka u Pragu, na izornoj skupštini Češko-hrvatskoga društva, uspostavljeni su kontakti s prijateljima iz mjesta Poděbrady, koje je i ranije imalo interesantnu gospodarsku suradnju s Daruvarom, što je ojačano posjetom g. Horyne Daruvaru. Pri športskom susretu u Valpovu, pak, uspostavljeni su obećavajući kontakti s predstavnicima stolnoteniskog kluba i grada Ostrave. Već početkom travnja očekuje se godišnje okupljanje članova.



RADNO PREDJEDNIŠTVO GODIŠNJE SKUPŠTINE (foto Večernji list)

U SURADNJI SA HRVATSKOM ZRAKOPLOVNOM TVRTKOM CROATIA AIRLINES OD DANAS LETIMO SVAKI DAN ZA PRAG

OU 320/321		OK 816/817				
	1/5	2	3	4/6	7	
ZAGREB	P 09.10	PRAG	P 10.50	12.15	08.05	10.30
PRAG	D 10.50	ZAGREB	D 11.55	13.45	09.15	11.50
	P 11.30		P 12.40	14.25	09.50	12.25
ZAGREB	D 13.10	PRAG	D 13.45	16.00	11.00	13.50
	ATRA		8735	ATR7	8735	ATR7
	C/Y		C/Y	C/Y	C/Y	C/Y

OU CROATIA AIRLINES OK ČSA-CZECH AIRLINES
1 PONEDEJELJAK 2 UTORAK P POLAZAK D DOLAZAK C BUSINESS CLASS Y ECONOMY CLASS



OBAVIJESTI I INFORMACIJE:
ČSA Zagreb, Zrinjevac 17, tel. 43 43 55, fax: 43 33 24
CROATIA AIRLINES I PUTNIČKE AGENCIJE

PROGRAM RADA U 1995. GODINI

Sukladno ciljevima i Programskoj orijentaciji Društva, u 1995. godini će se nastaviti djelovati na svim započetim i nedovršenim zadacima iz 1994. godine, a novi će se ostvarivati na temelju dosadašnjih iskustava.

Prioritetan zadatak je oživljavanje sekcija kao organizacijskih oblika djelovanja članstva unutar Društva, te oživljavanje djelovanja ogranka u Daruvaru i organiziranje ogranka u drugim mjestima na tlu Republike Hrvatske.

Posebna pozornost usmjerit će se na suradnju s Češko - hrvatskim društvom u Pragu, kako bi se definirali zajednički programski zadaci i usklađeno djelovanje, a na bazi reciprociteta, te se predviđaju sljedeći kratkoročni i dugoročni zadaci:

- baza podataka o hrvatsko-češkim, odnosno češko-hrvatskim vezama
- tečajna nastava češkog, odnosno hrvatskog jezika
- Hrvatsko - češki, odnosno Češko - hrvatski rječnik
- razvijanje istraživačkog rada tipa rasvjetljavanja života i djela Andrije Ivana Bortulina
- položaj hrvatske i češke manjine

I nadalje će se djelovati na održavanju i produbljivanju veza s:

- Savezom Čeha u Republici Hrvatskoj, iz Daruvara
- Češkom besedom u Zagrebu
- Drugim društvima prijateljstva registriranim na tlu Republike Hrvatske

Isto tako, uspostavljat će se i novi kontakti sa zainteresiranim institucijama i pojedincima u zemlji i inozemstvu, pri čemu će se posebna pozornost usmjeriti uspostavljanju kontakata i suradnje s hrvatskom manjinom u Češkoj.

Nastavit će se intenzivni kontakti i suradnja s nadležnim tijelima u ministarstvima vanjskih poslova i kulture Hrvatske, s veleposlanstvom Češke republike u Zagrebu, te Odjelom za manjinske i nevladine odnose Ministarstva vanjskih poslova Češke republike.

Organizirat će se predavanja, izložbe, filmske projekcije i drugi dostupni oblici rada.

Predviđa se ostvariti više manifestacija tijekom godine, primjerice:

Projekcija dia-pozitiva ing. Z. Nekića na temu Prag

Predstavljanje knjige dr. D. Pavličevića "Moravski Hrvati"

Prikaz djelovanja čeških znanstvenika (Zahradnik, Heyrovský)

Predstavljanje pjesničkog djela pripadnika češke manjine u Hrvatskoj (Matoušek, Škritek)

Tribina o gospodarskim pitanjima
Tribina o sociološkim i politološkim aspektima suvremenosti Hrvatske i Češke

Tribine i razgovori o i s osvjedočenim prijateljima Češke, odnosno Hrvatske, promicateljima kulturnih veza (npr.: prof. Vlado Seljan, nosilac priznanja B. Smetane; Ivan Dorovský i dr.)

Nastup hrvatskih umjetnika u Pragu i drugim mjestima u Češkoj (izložba slika F. Dugine, J. Zemana, I. Antolčića i V. Košira, te iniciranje razmjene nastupa Češke i Zagrebačke filharmonije)

Nastup kazališta iz Jastrebarskog s predstavom o Švejk

Monodrama M. Macoureka u izvedbi Vide Jerman

Susret sa studentima kroatistike iz Praga
Zabavne večeri za članstvo, posebice mladež

Uz iznalaženje sponzora Društva, izdati barem četiri broja internog glasila "Susreti" tijekom godine, te poticati medijsku prezentaciju Hrvatske i Češke.

Poseban zadatak u 1995. godini je i izdavanje dvojezične publikacije, koja će tematski obraditi područja kulture, društva, gospodarstva i zasebno 900. obljetnicu grada Zagreba. Predviđeno je angažiranje autora iz Hrvatske i Češke.

Ukoliko bude razumijevanja za našu zamisao i želje Češko-hrvatskoga društva u Pragu da je ostvari, pružiti svu moguću pomoć na realizaciji "Hrvatskog tjedna u Pragu". Intenzivirati promidžbu Društva i njegova rada u medijima javnog priopćavanja u Hrvatskoj i Češkoj.

U ovisnosti o objektivnim prilikama učiniti i više od predviđenog, na inicijativu i uz zalaganje članstva.



POZDRAV IZ PRAGA

Dr. Jaromír Plíšek, ravnatelj Odjela za manjinske i nevladine odnose ministarstva vanjskih poslova Češke republike, uputio je godišnjoj skupštini našega Društva poruku sljedećeg sadržaja:

Štovani,
visoko cijenimo Vaš poziv na 4. godišnju skupštinu Hrvatsko-češkoga društva i na njemu smo Vam zahvalni. Nisam bio siguran da ću ga moći prihvatiti, uglavnom zbog prevelike zauzetosti nakon prelaska našeg dosadašnjega ravnatelja dr. Petra Koláča na mjesto ravnatelja 3. teritorijalnog odjela Ministarstva vanjskih poslova (od 1.2.1995.). Ipak bih bio rado došao k Vama u Zagreb, posebice kada mi je Vaš poziv još jednom prenijela kolegica Vilma Anýžová. Nažalost, uz radne obveze nadovezali su se još i ozbiljni obiteljski događaji, pa sam stvarno morao odustati. Molim Vas da primite moju iskrenu ispriku.

Želim Vas još jednom i ovim putem uvjeriti da visoko cijenimo rad Vašega Društva na boljem upoznavanju i proširivanju veza Hrvatske i Češke republike i spremni smo ga i nadalje na primjereni način podržavati. Želim da tijekom 4. godišnje skupštine Društva pridonesete daljnjem narastanju takvoga rada i molim Vas da delegatima isporučite naše srdačne pozdrave. Daljnjoj suradnji s Vama se raduje Jaromír Plíšek, s.r.

TELEFAX COVER SHEET

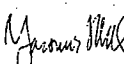
To: .Chorvatsko česká společnost.....
Fax No.: .0038.541.273520.....
From: .OKNS.MZV.....
Date: .23.2.1995.....
No. of pages incl. this one: .2.....

Vášaní,

vulica si vđím Vašeho pruvání na 4. valné shromáždění Chorvatsko české společnosti a děkuji Vám za něj. Pokud jsem měl pochybnosti, zda jej budu moci přijmout, bylo to jen pro nadměrné časové vytížení, kterému vystaven po přechodu našeho dosavadního ředitele Dr. Petra Koláče na místo ředitele 3. teritoriálního odboru MZV (od 1.2.1995). Přesto bych se byl za Vámi do Záhřebu rád vypravil, zvláště když mi Vaše pruvání ještě znovu tlumočila kolegyně Vilma Anýžová. Bohužel, k pracovním povinnostem se nyní ještě přidružil vážné události v rodině, a tak skutečně přijet nemohu. Prosím, abyste přijali moji upřímnou omluvu.

Chci Vás ještě jednou alespoň trochu cestou ujistit, že si práce Vaší společnosti pro lepší poznávání a rozvíjení styků Chorvatska a Česka velice cením a jsem připraven ji i nadále přímě-kaným způsobem podporovat. Přejeme Vám, aby jednání 4. valného shromáždění společnosti napomohlo dalšmu rozvíjení účen práce a prosím Vás, abyste delegátům vyřídili naše srdačné pozdravy.

Na další spolupráci s Vámi se těším


Jaromír Plíšek
ředitel odboru

**ČEŠKI STUDENTI
KROATISTIKE U ZAGREBU**

Dana 23. ožujka 1995. družili smo se s češkim studentima kroatistike iz Praga i Brna. Razveselila nas je njihova brojnost (35 studenata), ali i iznenadila i obradovala brojnost njihovih zagrebačkih kolega koji su se te večeri okupili u prostorijama Češke besede. "Mlivilo" se na zanimljivom "hrvatsko-češkom esperantu" o nizu zanimljivih tema, od stručnih o jeziku i književnosti, neobaveznijih o gospodarskim prilikama u obje zemlje, sportu, glazbi (Alena Vitasovića sve bolje poznaju i u Brnu) do novinarstva. Odmah smo uočili prisutnog, znanog nam praškog free lancera Filipa Tesafa, koji je izvještavajući s ratišta u Hrvatskoj i BiH dvaput "nestajao" i u međuvremenu u Pragu upisao kroatistiku. U sklopu svoje posjete, češki su studenti prisustvovali predavanjima na kroatistici na Filozofskom fakultetu, primanju kod dekana fakulteta, gledali predstave u ITD-u i HNK-u, razgovarali u Društvu književnika s našim piscima i teatrolozima, posjetili NSB, obišli Hrvatsko Zagorje i, naravno, bili na moru u Opatiji. Nadamo se da je ova široko obuhvatna posjeta čeških studenata organizirana pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete RH, a na inicijativu prof. Mire Muhoberac, lektorice hrvatskog jezika na katedri Filozofskog fakulteta u Pragu, kojoj smo se priključili ovim susretom, pridonijela cjelovitijoj potpori studentima u sagledavanju stvarnih dometa njihove odluke da se opredijele za kroatistiku. U posjeti našem društvu sa studentima je bio i njihov profesor g. Ph.dr. doc. Heřman, koji se bavi politologijom, točnije balkanistikom, prema riječima samih studenata obiljubljeni profesor, čovjek izrazito širokih nazora, erudit s kojim je bilo ugodno razmijeniti misli, o čemu ćemo više u sljedećim "Susretima".



MORAVSKI HRVATI
DRAGUTIN PAVLIČEVIĆ



U utorak, 28. ožujka, predstavljena je u prepunoj dvorani Češke besede u Zagrebu, knjiga dr. Dragutina Pavličevića Moravski Hrvati. O knjizi su govorili dr. Božena Vranješ-Šoljan, dr. Kvetoslava Kučerová i prof. dr. Stjepan Krpan, autor, predstavnica izdavača Hrvatske sveučilišne naklade iz Zagreba. Dr. Pavličević, znanstveni savjetnik u Zavodu za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu i predavač na Hrvatskim studijima u Zagrebu, napisao je vrlo zanimljivu knjigu istražujući sve dostupne dokumente, ali i na temelju vlastitih istraživanja na području gdje su živjeli moravski Hrvati. Radi se o iseljenicima koji su iz Hrvatske otišli najranije i najdalje, a ipak su od Hrvata naseljenih u slavenskim zemljama najduže zadržali svoj jezik, običaje, kulturu i svijest o pripadnosti hrvatskom narodu. Nakon drugog svjetskog rata doživjeli su, nažalost, i drugu dijasporu, te su do 1950. godine rasejani, pretežito na ognjišta protjeranih Nijemaca. Predstavljanje knjige zajednički su organizirali Hrvatsko-češko društvo, Društvo hrvatsko-slovačkog prijateljstva i Češka beseda iz Zagreba, pa je i to lijepim dokazom moguće i uspjele suradnje. U publici smo primijetili niz osoba iz našeg kulturnog i javnog života, a među njima i Veleposlanika Republike Slovačke dr. M. Kučeru, saborsku zastupnicu gđu. Terezu Aras Ganza i savjetnika Predsjednika RH g. Anđelka Mijatovića.

HAVEL ZA DEMOKRACIJU

Za svoga petodnevno boravka u Australiji, krajem mjeseca ožujka, predsjednik Havel se, govoreći u Nacionalnom novinarskom klubu u Canberri, ponovno založio za demokraciju i odrekao joj krivicu za pad morala u razvijenom svijetu. Po njemu i *Istok i Zapad izdali su vlastite najdublje duhovne korijene. Da pogledaju unatrag i izvuku iz tih korijena više životnog soka, i jedan i drugi mogli bi ne samo pomoći sebi, već se i bolje razumijevati.* Jasno se opredijelivši za suvremenu euro-američku koncepciju ljudskih prava i sloboda, upozorio je *Demokracija pojedincima nudi slobodu da izaberu svoju budućnost, a autoritarna vlast nudi slobodu zatvorske ćelije.*

ČESI I NIJEMCI

Sredinom veljače, predsjednik Havel, je pozvao na okončanje konfrontacije među Česima i Nijemcima, a već početkom ožujka, njemački i češki biskupi uputili su zajednički apel političarima obiju zemalja da porade na ponovnoj uspostavi dobrih odnosa. Ne sporeći događaje iz vremena drugog svjetskog rata, biskupi su se založili za odricanje od starih nacionalističkih mržnji i za stremljenje k duhovnom napretku.

ČEŠKA KULTURA U HRVATSKOJ

Vladin tjednik S'95 (S'95, br. 4, Státní správa a samospráva, týdeník vlády ČR), objavio je pod naslovom ČESKÁ KULTURA v Chorvatsku sljedeći tekst: *Devet stotina godina od prvog spomena Zagreba (1094), bilo je razlogom brojnih proslava u glavnom hrvatskome gradu. U nizu kulturnih manifestacija nisu se izgubili ni Dani češke kulture, otvoreni recepcijom i izložbom Međaši češke povijesti u prostorijama zagrebačke Starogradske vijećnice. Idućih je dana otvorena izložba fotografija inspirirana djelom Josefa Sudeka, nastupio je praški studentski sastav Kamina, upriličena modna*

revija, te nekoliko susreta s našim književnicima. Josef Matušek predstavio je svoju knjigu Česi u Hrvatskoj, František Nepil se susreo s djecom iz Daruvara, a docent Ivo Hlobil sa sveučilišta u Olomoucu, upoznao je tamošnje zaštitare sa zaštitom kulturne baštine u nas nakon 1989. godine. Istodobno se u tijeku listopada održavao Mjesec češkoga filma. Ulogu glavnoga organizatora Dana češke kulture uspješno je odigralo zagrebačko Hrvatsko-češko društvo uz potporu Veleposlanstva ČR, Međunarodnoga centra za kulturu, mjesne Češke besede i Saveza Čeha u Hrvatskoj.

Prevela: Manja Hribar

**PREDSTAVLJANJE KNJIGA
U BRNU**

Sredinom ožujka u Brnu su svečano predstavljene dvije knjige posvećene moravskim Hrvatima: *Moravski Hrvati* dr. Dragutina Pavličevića, povjesničara iz Zagreba i *Nepopíráš svou rodnou krev* moravskog Hrvata Ive Malinara, umirovljenika iz Oseke nad Bečvou. Predstavljanje su priredili moravski Hrvati okupljeni u Udruženju građana hrvatske narodnosti u Republici Češkoj i Društvo prijatelja Južnih Slavena, koje vodi sveučilišni profesor na katedri za balkanistiku Masarykovog sveučilišta u Brnu dr. Ivan Dorovský, podrijetlom egejski Makedonac. G. Dorovsky je napisao i predgovor za Malinarovu knjigu, a priredio ju je i izdao zajedno sa svojom suprugom Dagmar. O knjizi g. Malinara, kao povijesnom izvoru, ali i memoarskoj literaturi, govorio je i prof. dr. Bohuslav Beneš sa sveučilišta u Brnu.

KARDINAL VLK KOD PAPE

Sredinom veljače, kardinal Miloslav Vlk bio je u privatnoj audijenciji kod sv. Oca. Službenih izvješća o razgovorima nije bilo, izuzev izvješća Češke redakcije Radio Vatikana da se govorilo o predstojećoj papinoj posjeti Češkoj (20/21. svibnja).

NAJKNJIGA U 1994. GODINI

Češki dnevnik Lidové noviny već četvrtu godinu provodi anketu među istaknutim osobama češkoga kulturnog i javnog života. Pitanje glasi: Koga vam je knjiga ove godine bila najzanimljivija? Na božićnu anketu (1994.g) odgovorila su 273 upitana, a taj broj, iako je veći nego proteklih godina, predstavlja tek trećinu onih kojima su se novine obratile. Prema rezultatima najviše su glasova dobile knjige:

1. Ivan Diviša: *Teorija pouzdanja (Teorie spolehlivosti)*, izdavač Torst
2. Jáchym Topol: *Sestra*, Atlantis
3. Zdeněk Hedvábny: *Alfred Radok*, Kazališni institut i Narodno kazalište
4. Michal Viewegh: *Odgaj djevojaka u Češkoj (Výchova dívek v Čechách)* Český spisovatel.

Na anketu se odazvao i Jiří Žáček, pjesnik, čiji odgovor donosi glas za češki prijevod Křežinův *Balada Petrice Kerempuha*, uz obrazloženje da "Ova knjiga, doduše, nije novost, ali je vrhunska poezija. Razgalljuje dušu bolje od šljivovice. Osim toga potiče na razmišljanje. Hvala na tome." Zahvaliti, dakako, valja Dušanu Karpatskom, priređivaču i recenzentu knjige čijom su zaslugom "balade" prepjevane i objavljene u Češkoj. (mh)

FILMSKA NAGRAĐA "ČEŠKI LAV"

Druga po redu, češka filmska nagrada svečano je dodijeljena 3. ožujka u praškoj Lucerni. Ovaj "češki Oscar" prvi je puta dodijeljen za uspjehe u 1993. godini, a mnogi su se stručnjaci složili da je ove godine, pri dodjeli najuspješnijima u 1994. godini, u konkurenciju ušlo mnogo kvalitetnije filmsko stvaralaštvo. "Češkoga lava" dobio je film "Hvala za svako novo jutro" (Díky za každé nové ráno). Redatelj toga filma Milan Šteindler nagrađen je za najbolju režiju, glumica Ivana Chýlková za najbolju žensku ulogu, a scenaristica filma Halina Pawlowská za najbolji scenarij. Za najbolju glavnu mušku ulogu nagrađen je Petr Čepek (u filmu Lekce Faust), a za sporednu Jiří Labus (u filmu

Amerika). Nagradu za najbolju žensku sporednu ulogu dobila je Jana Preissová (u filmu Rad). Dodijeljene su i nagrade za najbolju kameru i glazbu, a pripale su suradnicima na filmu Jízda - F.A. Brabecu (kamera) i Radek Pastrnak (glazba). Jedna od brojnih nagrada ipak nije preuzeta - Plišani lav - za film Víta Olmera "Još veća budala nego smo očekivali" koji je ocijenjen najlošijim domaćim djelom u prošloj godini. (mh)

HRVATSKA REDATELJICA NA ČEŠKOJ TV

Andrea Majstorović, hrvatska redateljica, predstavila je na Prvom programu Češke televizije život katoličkoga svećenika Jiříja Reinsberga. Portretom župnika Majke Božje Týnské, Andrea Majstorović je pokušala objasniti zašto je sedamdesetsedmogodišnji svećenik popularan, posebno među djecom i mladeži, te zaključila da su pri tome presudnu ulogu odigrale dvije njegove osobine - pokornost i smisao za humor. Emisija je emitirana u sklopu televizijskog ciklusa Genus, 20. ožujka u 21,15 sati.

USPJEH ŠKODE

U 1994. godini Škoda je ostvarila 77 postotni rast dobiti. Prema neslužbenim podacima neoporezovana dobit bila je 582 milijuna kruna ili 22,16 milijuna dolara, a to je skoro dvostruko više nego 1993. godine. Porasla je i prodaja za 45 %, odnosno gotovo 200 milijuna dolara, a za to je zaslužan izvoz koji je porastao 124%. Trenutno Škoda ima 19.107 zaposlenih, jer je broj zaposlenih u 40 podružnica smanjen za 10%.

NAJMINISTAR FINACIJA U EUROPI - ČEŠKI MINISTAR

Ministar financija Češke republike *Ivan Kočárník* proglašen je najboljim ministrom tog resora u Europi. Taj naziv i nagradu dodijelio mu je ugledni britanski financijski mjesečnik *Euromoney*.

AH, TAJ ŠVEJK !

PSEĆI INSTITUT JAROSLAVA HAŠEKA

Jaroslav Hašek, kinolog, uzgajivač rasnih pasa i trgovac psima? Zanimljivo i novost barem za većinu, zar ne? No zašto je tako bilo? Iz knjige Antonína Bočka "50 priča iz života Jaroslava Haška" doznajemo da je Hašek nakon ženidbe koja je bila 23. svibnja 1910, očito mozgao kako bi uz ono nešto honorara zarađenih novinarstvom povećao svoja primanja, te je, potaknut iskustvom koje je stekao kao stalni suradnik časopisa "Svijet životinja", a sve u svom stilu, odlučio da sa suprugom otvori trgovinu pasa, psetarnicu pod pretencioznim nazivom "Kinološki institut". Taj naziv je on često i ponosno naglašavao, pa i onda kada je njegov pomoćnik lovio po Pragu odbjegle pse a zaboravljene krao, pa su ih poslije, dotjerane u "Institutu", prodavali Pražanima. Početni kapital za otvaranje trgovine dobio je od punca, tako da je počeo s velikim optimizmom, a literatura je privremeno izgubila svoje, u ono vrijeme tek početničko pero.

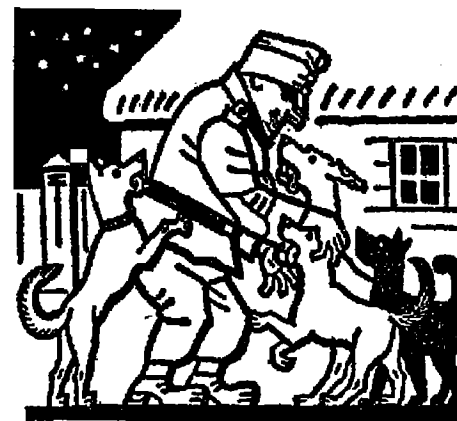
Trgovina je bila u praškoj četvrti Smíchov, u ulici Nad Klamovkom. Hašekovi su bili kompanjoni Juliusu Hladíku i Václavu Fucusu, tako da su se u trgovini prodavali osim pasa i ptice, ribe za akvarije te ostali kućni ljubimci. No, ni trgovanje psima i teškoće vezane uz kinološki život nisu ga udaljile od humora i anegdota. Tako je zabilježeno da je u nedostatku tema u listu "Svijet životinja" počeo pisati članke u kojima je izmišljao nove vrste životinja nevjerojatnih oblika, pa je izazivao zbunjenost i salve smijeha u čitaoca. Anegdota o uzgoju, vođenju psetarnice i prodaji pasa u Haška nikad nije nedostajalo, pa je tako zapamćena i božićna bravura Hašekovih pomoćnika, 1911. godine. Oni su, tobože željeli iznenaditi svog "šefa" i u samom središtu Praga, u poznatoj trgovačkoj ulici Narodnoj, stotinjak metara od Narodnog kazališta, unajmili poveći izlog u koji su smjestili božićni bor pristojne veličine a po njemu povješali male žive psiće, raznobojnu štenad staru četiri tjedna, naravno, tako vješto

da se ne uguše a da dugo ostanu u tom položaju, koprcajući se iz sve snage. Ispod bora bila je odštampana reklama Kinološkog instituta, Hašekove psetarnice, uz toplu preporuku da su psići najljepši božićni poklon. Ubrzo se ispred izloga okupilo mnoštvo građana koji su različito reagirali, bilo je i protesta i smijeha, a sve je prekinula policija i dolazak samog Haška, izlog je ispražnjen, psići odneseni, a ostala je priča i anegdota vezana uz Hašekovo ime.

Hašekova kinologija nije dugo "držala", te je ubrzo iz časopisa "Svijet životinja" prešao u novine "Češka riječ", a u trgovini životinja raskinuo je kompanjonstvo. Poslije je u pivnicama govorio: "Iz *Svijeta životinja* mirno sam skliznuo do *Češke riječi*. Znanci su mi tvrdili da svoje političko mišljenje nisam uopće izmijenio: buldoga sam naprosto zamijenio za novu stranku, s tom razlikom što sam buldoga i doge hranio ja, a sada je mene hranila nova stranka."

No, pred njim je uskoro osnivanje nove Stranke umjerenog napretka u granicama zakona te istovremeno i pisanje njegovog prvog opsežnijeg djela: povijest te iste stranke. Koje li ironije: Hašekova boemska družina koja je idejni začetnik nove stranke sastajala se u gostionici: "U zvěřiny" ("Kod divljači").

Branko Modlić



IZ KNJIŽEVNOG STVARALAŠTVA

ČEŠKI SUVREMENICI

(Prenosimo iz Vijenca br. 24/94, novina MH za književnost, umjetnost i znanost)

Jiří Stránský (1935)

*Krvavi Veliki petak
(četnaesta postaja)*

*Kad ruku i nogu vezanih uz leđa
Umireš od žeđi*

*Pokraj obale nekog potoka,
A oni ti u usta nabiju krpu
Natopljenu blatnjavom vodom,
Pokušaj, barem u mislima,
poželjeti*

*Da netko moćan,
Koji bi te mogao osvetiti,
Oprosti ruci koja ti začepi usta.*

Pokušaj to!

(Preveo: Tonko Maroević)

Jiří Stránský pripadnik je generacije čeških književnih stvaralaca koji su dulje vrijeme proveli u emigraciji, a nakon uspjeha *barsunaste revolucije* vratili se u domovinu. Danas je, već po drugi puta, predsjednik češkoga PEN-a.

HRVATSKI SUVREMENICI

Antun Jaroslav Mikšik (1927)

JA DVIJE DOMOVINE IMADEM

*Ja dvije domovine imam,
Obje ih u srcu nosim.
Obje ih jednako volim,
S objema se ponosim!*

*Prova bijaše predaka mojih,
Uz Vltavu im bistru rijeku.
Sa Zlatnim Pragom u njenom centru,
Gdje se putovi Slavena sjeku.*

*I pradjedi nam se uputiše,
Godine im neke bremenite,
Preko mnogo gora i Dunavom,
Do Slavonije nam plemenite.*

*I tu pustiše korjenje novo,
U slavonsku crnu oranicu.
Hrvatska ih je domaja nova,
Primila kô majka svoju djecu.*

*Tu rođeni su otac i mati!
Tu rodili smo se i ja i brat!
Hrvatska nam je domaja mati!
Ali i Češku ću domajom zvati!*

Antun Jaroslav Mikšik: Odsjaj duše, Zagreb, 1994. u izdanju Društva pisaca "August Šenoa" iz Zagreba, Biblioteka "Naša riječ" Knjiga 29, naklada 500 primjeraka. Autor je rođen 1927. u Pleternici. Rano ostaje bez oba roditelja i starateljstvo nad njime i bratom preuzima djed. Izučio je zanat, ali to je pridonijelo da se razboli i mladost provodi po liječilištima. Unatoč tome, završava Upravnu školu. Posljednjih 20 godina radio je kao carinik u carinarnici Zagreb. Sada je u mirovini i intenzivnije se bavi pisanjem.

OBLJETNICA BOŽENA NĚMCOVÁ (1820 - 1862)

Davno je već, davno, što sam pošljednji put promatrala to milo, mirno lice, što sam cjelivala one blijede obraze, pune nabora, i gledala u modro oko, što se u njemu javljalo toliko dobrote i ljubavi. Davno je već, što su me pošljednji put blagosiljale njene stare ruke! Nema više dobre starice! Već davno počiva u hladnoj zemlji.

Dijelić iz najpoznatijeg literarnog djela Božene NĚmcové *Baka*, podsjeća nas na navršeni 175. rođendan te znamenite češke spisateljice (4. veljače). Pa iako vas je, vjerujem, začudio starinski prijevod dr. S. Bosanca, čitiran je s posebnom nakanom. Naime, pronađen je u Čitanci iz slavenske i mađarske književnosti, koju je složio i uredio dr. T. Maretić, kr. sveuč. profesor, a objavljena je u Zagrebu 1896. g., dakle zamalo pred sto godina, u nakladi Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zemaljske vlade, a pripadala je jednoj mladoj licejki. U prvom dijelu čitanke (163 str.) predstavljena je češka književnost lijepim pregledom od početaka pismenosti do Vrhlickog, a potom slijede "Ogledi iz čeških pisaca" u prijevodu A. Šenoa, D. Boranića, S. Bosanca i T. Maretića. Po svom obimu i sadržaju, prikaz dokazuje koliko se u nas posvećivalo pažnje slavenskoj književnosti u to vrijeme i o kvaliteti obaviještenosti naših naraštaja, posebice mladih. Nažalost, kasnije je to izostalo. No, u povodu obljetnice Božene NĚmcové, pogledajmo što je dr. S. Bosanac tada napisao:

Među najbolje češke pripovjedače ide darovita spisateljica Božena NĚmcova. Rodila se u Beču, gdje joj je otac bio niži činovnik, rodom Nijemac, a mati Češkinja. Odgajala ju je mati i baka, koju je kasnije živo prikazala u svojoj "Baki". Rano se učala, već 1837. za činovnika kod financijske straže. Kako joj je muž često mijenjao službeno mjesto, imala je zgrade upoznatu češki narod u različitim krajevima češko-slovačke zemlje kao malo koji drugi spisatelji. Najprije je marljivo čitala njemačku književnost, osobito Schillera i Goethea, te je i prvu svoju pripovijetku napisala njemački, ali ju je sažegla i skoro je počela pisati češki, na što je osobito potaklo patriotske pripovijetke Tylove. Najzad preselil god. 1842. sa svojim mužem u Prag, gdje se našla među rodoljubnim spisateljima, koji su je upoznali s književnom teorijom i

pokazali joj građu u narodnom životu i pjesništvu. God. 1843. već se javljahu u časopisima njezine pjesme, narodne pripovijetke, etnografske crte i pripovijetke iz narodnog života. Skoro je opet otišla iz Praga te je mučno živjela u provinciji i na selu, kad joj muž g. 1853. izgubi službu. Najpoznatija su joj djela "Babička" (Baka) i "Pohorska vesnice" (Gorsko seoce). Pripovijetke ove znamenite spisateljice odlikuju se dobrim poznavanjem narodnoga života i jezika, živim pripovijedanjem i srdačnošću. Ona duboko čuti poetičnu stranu prostoga narodnoga života i umije majstorski je prikazati zanimljivim i značajnim crtama.(vb)

INTERVIEW S KAFKOM

Kada se Gregor Samsa jednoga jutra probudio iz nemima sna, ustanovio je da se pretvorio u gotova kukca. Ležao je na tvrdim leđima nalik oklopu i vidio, kad je malo podignuo glavu, da ima nadsvodeni smeđi truh podijeljen na lučne izbočine, a na vrhu truha jedva da mu se još držao pokrivač, koji samo što nije spuznuo s njega. Mnogobrojne nožice, koje su prema cijelom njegovu tijelu bile dozlaboga tanke, treperile su mu bespomoćno pred očima ...

To je bio početak knjige koju sam uzela u ruke. Pomislilih, pa ovo je dobar početak za horror. Tako nešto mogao bi napisati E.A. Poe ili Stiven King, ali nigdje nije bilo ni jednog ni drugog imena. Već samo, jednostavno, Franz Kafka. Tko je taj Kafka? Okrećem zadnju stranu i čitam biografiju: *Rođen 1883.g. u Pragu (podrijetlom židov). Doktorirao pravo. Upoznaje Maxa Broda, koji srećom, neće ispuniti njegovu posljednju želju i spaliti sve rukopise. Umro od tuberkuloze 1924.g. u sanatoriju Kierling kraj Beča, a pokopan na židovskom groblju Strašnicama, u predgrađu Praga.*

Tako saznajem odgovore na gotovo sva pitanja koja su me mučila. No, jedno mi nikako nije dalo mira. Od kuda Kafki ideja da se čovjek tijekom noći pretvori u kukca? Nije li možda gledao film *Muha* u kojem se čovjek pretvara u muhu. Ne, mislim da su ipak stvaratelji filma čitali Kafku. Možda je na stolu imao kukca, kao Ibsen škorpiona dok je pisao *Naru*? Je li bio premaštovit? Ili vidovit, pa je mogao predvidjeti da će se jednoga dana ljudi pretvarati u kukce? Mislim da odgovore na ova pitanja nikada neću saznati. Ili ...?

Uzimam telefon u ruke i započinjem sa pripremama. Oclazim u Prag kako bih na Starom židovskom groblju pokucala gospodinu Kafki i napravila "Interview s Kafkom". (mb)

iz razmišljanja jedne srednjoškolke.

ZABILJEŽILI SMO

JUBILEJ DUŠANA KARPATSKOG

Naš cijenjeni prijatelj, uvaženi kroatista i publicista, g. Dušan Karpatský proslavio je u ožujku ove godine svoj šezdeseti rođendan. Pridružujemo se, od svega srca, čestitkama i najboljim željama.

SURADNJA LUTKARA

Krajem ožujka u Splitu su se sastali predstavnici pet lutkarskih kazališta iz četiriju zemalja (Češke, Italije, Slovenije i Hrvatske) i dogovorili buduću suradnju. Prema postignutom dogovoru, svake će se godine, posljednjeg tjedna rujna ili prvoga tjedna listopada, okupiti u jednom od gradova domaćina i odigrati po jednu predstavu za djecu i jednu za odrasle. Povelju o suradnji potpisat će 22. lipnja ove godine u Pragu, čime će i službeno potvrditi dogovor postignut u Splitu između *Teatra Minor* iz Praga, *Teatra del Canguro* iz Ancone, *Lutkarskog gledališća* iz Ljubljane, *Zagrebačkog kazališta lutaka* i *Splitškog kazališta lutaka*. Prigodom potpisivanja povelje, splitsko će kazalište u Pragu odigrati predstavu *Nebesko kazalište* i tako najaviti svoj nastup na *Festivalu lutkara u Liberecu*.

PRINOVA U OBITELJI NEDBAL

U krsnome listu Davida Nedbala pisat će da se rodio u Zagrebu, u Hrvatskoj. Radostan događaj zbio se potkraj veljače u rodilištu u Petrovoj ulici. Našim vrlim prijateljima, savjetniku Veleposlanstva Češke republike ing. Josefu Nedbalu i njegovoj supruzi Olini, iskreno i od srca čestitamo!

ILUSTRACIJE ZA SLIKOVNICU

U Knjižnici Vjekoslava Majera u Zagrebu, početkom ožujka je otvorena izložba akademske slikarice Nevenke Macolić. Izložene su ilustracije za slikovnicu Karela Čapeka *Poštarska bajka*.

SOLISTI PRAŠKE OPERE U ZAGREBU

Zagrebačka koncertna publika ove je sezone bila u kratkom vremenskom razdoblju dva puta počašćena nastupom solista praške Državne opere. Oba puta uz glazbu Leoša Janáčka, moravskog skladatelja (1854-1928), uz Smetanu i Dvořáka svakako najveće osobnosti češke glazbe.

Eva Děpoltová



Krajem veljače (23. i 25.02.1995.) mogli smo uživati u koncertnom uprizorenju Janáčkovu opere *Jenufa* na podiju *Lisinskog* uz pratnju simfonijskog orkestra i zbora HRT pod ravnanjem g. Nikše Bareze. Vrlo efektna kostimirana izvedba u režiji praškog reži-

sera g. Karla Dragača (kostimograf Josef Jelínek) popraćena projekcijom ambijenta scene oduševila je zagrebačku publiku, a osobito mlade slušatelje iz Daruvara koji su u organizaciji Saveza Čeha doputovali posebno za ovu prigodu u Zagreb. Ubrzo nakon *Jenufe* ponovno smo mogli uživati (9. i 10. ožujka 1995.) u Janáčkovu glazbi, ovoga puta u okviru velikog "gala" koncerta priređenog u spomen na čuvenog hrvatskog dirigenta Lovru pl. Matačića. Dakako, Janáčkovu glazbu nije odabrana slučajno. Prema izjavi v.d. direktora Zagrebačke filharmonije g. Anđelka Ramušćaka, veliki hrvatski dirigent svjetskoga glasa bio je čest gost u Pragu - ljubimac praške publike, a Leoš Janáček skladatelj mlijenik pokojnog dirigenta. Izvedene su Janáčkovu *Sinfonietta* i *Glazbena misa*. Zagrebačkom filharmonijom ravnao je Kazushi Ono, a pjevali su prvaci češke opere *Eva Děpoltová*, sopran i *Jan Markvart*, tenor, te naši Biljana Keserčić, alt i Ivica Šarić, bas. Publika je oduševljenim pozdravima potvrdila ovaj koncert - Janáčkovu glazbu, vrsne umjetnike kao i dostojan spomen na svog dirigenta mlijenika, legendu hrvatske glazbene scene. (sm)

GLAGOLJSKA MISA VITOLDA KOŠIRA

Mladi zagrebački umjetnik Vitold Košir je sredinom ožujka izložio svoje radove u Galeriji *Spektar* Centra za kulturu Novi Zagreb. Riječ je o izložbi željeznih skulptura velikih formata pod nazivom *Glazbena misa*, zapravo hommageu Leošu Janáčku. Znamo li da je g. Košir stekao umjetničko obrazovanje na likovnoj i glazbenoj akademiji u Zagrebu, ne čudi ovaj nadahnuti spoj skulpture i glazbe.

NEUMORNI ANTOLIĆ

Slikar, kipar, grafičar i medaljer *Ivica Antolčić*, član našega društva, uspješno nastavlja izlagačku aktivnost. U prošlom smo broju *Susreta* izvijestili o samostalnoj izložbi *Pokladne igre* održanoj tijekom veljače u Zagrebu, a već u ovome broju izvješćujemo o tri nove izložbe. U atriju Hotela Termal u Daruvaru, 30. ožujka otvorena je izložba sudionika Umjetničke kolonije Primošten i Ladanja Kamila Tompe u Repišću, kojih je član i g. Antolčić, a na skupnoj izložbi *Križem do Uskrsa* otvorenoj u Etnografskom muzeju u Zagrebu 8. travnja g. Antolčić je izložio djelo pod naslovom *Sedma postaja križnoga puta*. Istoga dana je u Strossmayerovu muzeju u Đakovu otvorena i njegova samostalna izložba.

SVJETSKI KONGRES OCIC - UNDA U PRAGU

Ljetos smo najavljivali (vidi: *Susreti* br. 6/94) rujansko okupljanje katoličkih organizacija s područja komunikacija: OCIC (za film i audiovizualne medije) i UNDA (za radio i televiziju) u Pragu. Prema izvješću objavljenom u *CINE & MEDIA*, multijezičnoj publikaciji organizacije OCIC koja izlazi u Bruxellesu, Svjetski je kongres održan od 16-23.09.1994. i okupio je više od 500 sudionika. Oko 200 delegata je stiglo iz zemalja bivšeg Istočnog bloka (Mađarska, Poljska, Slovačka, Rumunjska, Ukrajina, a autori članka su tu uvrstili i predstavnike Hrvatske i Slovenije), te 300 delegata iz drugih zemalja, uz razumljivu nazočnost predstavnika domaćina Češke. Kongres je održan u kampu Agronomskog fakulteta u gradskom predgrađu, uz puni

angažman mladih, organiziranih preko tamošnjeg Instituta za komunikacije. U okviru Kongresa kombinirana su različita događanja, pa je u sklopu istraživanja glavne teme *Ljudsko dostojanstvo u medijima kulture* sudjelovao niz govornika, a među njima i Gaston Kabaré, predsjednik Panafričke federacije filmskih stvaralaca, koji je naglasio značenje potrebe da Afrika razvija vlastitu kinematografiju kako bi mogla izraziti kulturni identitet regije. Nadbiskup Los Angelesa (i Hollywooda) kardinal Mahony, u svom je izlaganju podvukao kako je Crkva prepoznala djela filmskih stvaralaca, a francuski redatelj Jean Delannoy, osamdesetogodišnji autor pedesetak filmova, prikazao je uvodne scene svog najnovijeg filma *Marija iz Nazareta* kojeg je snimanje netom dovršio u Maroku. Film Alaina Cavaliera *Libera me* prikazan je u golemoj dvorani Palače kulture (4.000 mjesta). Taj film bola i težine, ali isto tako i nade, vjerojatno je, kaže izvijestitelj, domaćine podsjetio na trurne godine vlastite prošlosti. "Mini-filmski festival" omogućio je i otkrivanje filmova Istočno-evropskih zemalja, poput filma *Letek to René* češke autorice Helene Trestíkové, s kojom su sudionici Kongresa imali prigodu ostvariti dulji razgovor o sadašnjoj filmskoj produkciji i socijalnoj evoluciji nakon "baršunaste revolucije". Naglašena je i uloga Crkve, čemu je pridonio svojom nazočnošću i sudjelovanjem u razgovorima i msgr. Vlč, praški nadbiskup (sada kardinal). Na kraju, 30. generalna skupština OCIC-a (International Catholic Organisation for Cinema and Audiovisual) je u djelatno članstvo uključila češki Komunikacije Institute iz Praga, te predstavnike Poljske, Mađarske i Monaka, pa tako sada okuplja 15 međunarodnih i 126 nacionalnih članica. Za predsjednika je ponovno izabran Danac Henk Hoekstra, a 18 članova upravnog odbora čine predstavnici Azije, Afrike, Evrope, Pacifika, Latinske Amerike i Sjeverne Amerike s mandatom do 1998. godine, kada će se novi susret održati u Montrealu. U istom broju publikacije *CINE & MEDIA* (br. 4-5/94) pročitali smo i vijest iz Poljske, da je priznanje OCIC-a dodijeljeno filmu *Na sporednom kolosijeku* redatelja Petra Krelje, proizvodnje Hrvatske TV, Hrvatska, za izraz solidarnosti s ljudima koji žive pod ekstremnim uvjetima uvjetovanim ratom u Hrvatskoj, te za stvaranje osjećaja suosjećanja u gledatelja. (vb)

IZ ŽIVOTA ČEŠKE MANJINE

PLENARNA SJEDNICA SAVEZA ČEHA

U Hercegovcu pokraj Garešnice je 18. veljače održana plenarna sjednica Saveza Čeha u Hrvatskoj. Glavne teme vrlo sadržajnog dogovora bili su stanje i djelatnost čeških društava i škola, informiranje, položaj društvenih knjižnica i domova te priredbe koje će manjina upriličiti u narednom razdoblju. Jedna od njih je i smotra češke pjesme koja će se 8. travnja održati u Končanici. Dodajmo još da je početkom veljače osnovano novo češko društvo - Beseda u Donjim Sređanima.

NOVO ČELNIŠTVO ZAGREBAČKE BESEDE

Na godišnjoj skupštini Češke besede u Zagrebu, održanoj 5. ožujka, u središtu pozornosti bilo je pitanje Narodnoga doma u Šubićevoj ulici br. 20, koji je društvu oduzet još 1941. godine, zatim nacionaliziran i sve do nedavno ga je koristila Hrvatska radiotelevizija. Imenovana je nova komisija sa zadaćom ubrzati povratak u vlasništvo doma, koji su zagrebački Česi izgradili vlastitim sredstvima tridesetih godina ovoga stoljeća.

Za novu predsjednicu Besede izabrana je ekonomistica gđa. MILOSLAVA KROLO, dosadašnja tajnica, koja od osnutka našega Društva obnaša dužnost predsjednice Nadzornog odbora.

Skupštinu je pozdravio i naš predsjednik dr. Zorislav Bobuš, zahvalivši na gostoprimstvu u prostorijama Besede i poželjevši češkome društvu još mnogo dobroga i korisnoga rada.

NAGRADA FR. BURIANA

U povodu stote godišnjice rođenja nestora manjinske književnosti prof. Fr. Buriana, u Daruvaru su, u prostorijama novouređene knjižnice koja nosi njegovo ime, uručene nagrade za književno i znanstveno stvaralaštvo. Primili su ih prof. Josef Matušek i spisatelj i novinari Jednote - Lidija Lacina i Karel Bláha.

DELEGACIJA IZ ČEŠKE

Brojna delegacija iz Praga u kojoj su bili suradnica Odjela za manjinske i nevladine odnose češkog ministarstva vanjskih poslova Vilma Anýžová i nekoliko predstavnika crkvenih i humanitarnih udruga, posjetila je početkom veljače Daruvar i Ivanovo selo. U Savezu Čeha održani su razgovori o daljnjoj suradnji i predani brojni darovi raznih ustanova - knjige, udžbenici, video-kazete, igračke, vjerska literatura, zdravstvena oprema i dr. Saznajemo također da će se u Češkoj tiskati antologija i rječnik manjinskih autora koje je sastavio Ruda Turek, zatim češko-hrvatski rječnik i foto-monografija Tonija Hnojčika u povodu 25-te obljetnice njegova foto-reporterskoga rada.

Gđa. Anýžová i članovi delegacije su na proputovanju kroz Zagreb posjetili prostorije Češke besede, gdje su razgovarali i s predstavnicima Hrvatsko-češkoga društva. Dogovorene su pojediniosti o tiskanju dvojezične zbirke znanstvenih radova, iznesenih na priredbama našega Društva, te dotaknuta neka pitanja o pomoći radu našega Društva.



PROSLAVA 60 GODIŠTA

Dětský koutek, list za mladež Čeha u RH, 18. ožujka o.g. održao je u čast 60 svojih godišta, literarni domjenak u Daruvaru. Nakon dodjele nagrada literarnim autorima, otvorena je u prostorijama Saveza izložba Kluba mladih čitatelja i izdavačke kuće Albatros iz Praga.

ŽETVENE SVEČANOSTI

Prve češke Žetvene svečanosti - Dožínky - održane su u nas 1925. godine u Daruvaru. Sedamdeseta obljetnica bit će obilježena 30. srpnja ove godine, također u Daruvaru. U češkim besedama u Hrvatskoj već je počelo uvježbavanje nastupa, prvanstveno narodnih plesova, u čemu će pomoći koreografi iz Češke. Predviđa se poljoprivredna izložba, okrugli stol o razvitku poljodjeljstva u tom kraju, zatim izložba dokumenata o dosadašnjim žetvenim svečanostima, izložba likovnih radova čeških umjetnika, ponuda čeških jela i suvenirna, te uvriježena i uvijek rado viđena žetvena povorka i javni nastup pjesnih grupa. U programu će sudjelovati i gosti iz Češke republike.

SMOTRA KAZALIŠNIH AMATERA

U Ljudevitinom selu - Lipovcu pokraj Daruvara, mjestancu u kojem je pokraj prošloga stoljeća odigrana prva amaterska predstava na češkom jeziku u Hrvatskoj, održana je 11. ožujka vrlo uspješna smotra dramskih skupina. Sudjelovali su kazališni entuzijasti čeških beseda iz toga sela, zatim iz Ivanovog sela, Doljana, Donjeg Daruvara, Hercegovca, Daruvara, Daruvarskog Brestovca, Donjih Sređana, Končanice i Dežanovca, ukupno sedamdesetak glumaca. Bio je to kazališni maraton koji je trajao punih pet sati.

OBNOVLJEN ČEŠKI BAL



Poslije više od pola stoljeća obnovljena je u Zagrebu tradicija Češkoga bala. Sala restauracije "K pivovari" u llici bila je u subotu 11. ožujka ispunjena do posljednjega mjesta. Više od 300 posjetitelja, među kojima je bilo i više naših članova, lijepo se do ranih nedjeljnih sati zabavljalo uz glazbu, pjesmu i ples. Za to se pobrinulo desetak glazbenika iz redova češke manjine, te njihovih kolega iz Zagreba, Daruvara i Končanice. Zgodici iz bogate tombole, za koju su članovi Besede prikupili poklone od brojnih donatora i sponzora, nisu zaobišli niti jednog od sudionika zabave koja treba ponovno postati tradicionalnom godišnjom priredbom zagrebačkih Čeha i njihovih prijatelja.

IZ ČEŠKOG TISKA

Odabrao i priredio Božidar Grubišić

STRANA ULAGANJA U ČEŠKU

Narodna banka Češke izvješćuje da su kumulativne obveze stranih investitora od 1990. do kraja 1993. iznosile 2,05 milijuna USD. Obveze stranih ulagatelja za prvih šest mjeseci 1994. godine iznosile su 300,5 milijuna USD.

MIŠLJENJA O INFLACIJI

Gotovo polovica žitelja Češke republike (44%) smatra da će ovogodišnja inflacija u zemlji biti ravna prošlogodišnjoj. Oko 32% građana očekuje doduše veću inflaciju, a samo 6% predviđa njezin pad. Ispitivanja su pokazala da gotovo tri četvrtine žitelja ne zna što činiti. Ništa ne radi, jer *ne zna kako* odnosno *nema mogućnosti* oko 36% žitelja Češke republike.

KRUNA NEĆE REVALVIRATI

Uvjeren sam da će, kada se za godinu dana ovdje opet sretnemo, češka kruna biti na popisu valuta koje se slobodno razmjenjuju - izjavio je viceguverner Češke narodne banke Jan Vít na 4. međunarodnom financijskom, investicijskom i bankarskom velesajmu u Brnu, FIBEX. Tijekom dvije do tri godine trebala bi biti ukinuta sva preostala devizna ograničenja. Istodobno je naglasio da nema govora o revaloraciji češkog novca, jer to nije realno i imalo bi teške posljedice po izvozne poslove.

MIROVINE RASTU

Od srpnja ove godine starosne, invalidske i druge mirovine bit će povećane za 260 kruna mjesečno. Najviša mirovina, međutim, ne bi smjela premašiti 5.100 kruna. Istodobno umirovljenici i djeca do 18. godine bi trebali biti oslobođeni od participacije za bolničko liječenje, koja bi od sljedeće godine trebala za ostale kategorije pučanstva iznositi 55 kruna dnevno.

NAJAMNINE

Novi sustav određivanja najamnina za stanove već od srpnja ove godine dovest će do njihova povećanja. I nadalje će visina najamnina rasti svake godine, čime se želi postepeno je izravnati s tržišnom vrijednosti.

SKUPLJI KRUMPIR

Ovih je dana kilogram krumpira u Pragu dostigao cijenu od 24 kruna, što je za tu u Češkoj tradicionalno najviše korištenju namirnicu vrlo visoki iznos. Prema statističkim podacima cijena krumpira od siječnja ove godine porasla je za gotovo 50%. Tvrdi se da je tome uzrok što proizvođači nisu uspjeli postići zadovoljavajuću cijenu na domaćem tržištu, pa su velike količine krumpira izvezli.

Porasle su i cijene povrća, mlijeka i mliječnih proizvoda, mlinarskih, pekarskih i proizvoda od tijesta. Istodobno su nešto pale cijene mesa i mesnih prerađevina, najviše svinjetine i živadi.

Na češkom tržištu sve je više povrća iz uvoza, jer se u zemlji nije uspjelo proizvesti dovoljne količine. Na Danima povrća u Olomouci su stručnjaci došli do zaključka da je cijena svježeg i konzerviranog povrća postala za mnoge potrošače nepristupačna.

ZAPOSLENOST, CIJENE, PLATNA BILANCA ...

Koncem veljače nezaposlenost je u Češkoj iznosila 3,3% i nezaposlenih je ukupno bilo oko 174.000 ljudi, od čega 56,5% su žene. Te brojke znače pad nezaposlenosti za oko 4.200 ljudi u usporedbi s veljačom prošle godine. Najmanje nezaposlenih imao je Prag, najveći relativni pad zabilježen je u kotaru Rakovník a najveći porast u kotaru Cheb. U usporedbi s veljačom prošle godine cijene su u Češkoj povećane za 9,5%. Istodobno su nominalne plaće u industriji porasle za 19% a u građevinarstvu za 17,5%.

Češka bilježi deficit u platnoj bilanci. Naime, izvoz je porastao za 7% a uvoz čak za 13%. Zanimljivo je da se čak 88% čeških proizvoda izvozi u europske zemlje.

FINANCIRANJE KULTURE

Ministar kulture Pavel Tigrid izjavio je kako se u novim društvenim uvjetima za kulturu ne može izdvajati samo iz državnog proračuna, već treba pronalaziti nove izvore - sponzore, donatore, mecene. A ministarstvo će uskočiti samo tamo, gdje ocijeni da je potrebno više sredstava nego što se uspjelo prikupiti iz tih izvora. Uglavnom su to stajališta sukladna onima koja su već nazočna u Hrvatskoj.

BALKANISTIKA

Dvadeseti svezak Slavenskih povijesnih studija, izdan prošle godine u Pragu, posvećen je Sedmome kongresu Međunarodne asocijacije južnoeuropskih studija, što je 1994. održan u Solunu. Veći broj tekstova obrađuje teme iz češke povijesne balkanistike u posljednjih osam godina. S područja bivše Jugoslavije uvrštena je analiza kontakata predsjednika Masaryka s Bosnom i Hercegovinom, zatim rad o poratnoj reemigraciji balkanskih Čeha i Slovaka i njihovom naseljavanju pograničnih područja Čehoslovačke od 1945. do 1950. godine, geneza kosovskog pitanja, odnos čehoslovačke diplomacije prema makedonskom pitanju u godinama 1926. - 1928., te prilog o odnosima Jugoslavije i zemalja istočnog bloka u prvim mjesecima poslije Staljinove smrti.

I PIVO SKUPLJE

Godišnjom potrošnjom od 160 litara po stanovniku je Češka na prvome mjestu u svijetu. No, predviđa se uskoro stečaj mnogih malih pivovara zbog najavljenog ukidanja diferenciranog poreza na potrošnju. Zbog toga i porasta cijena vode i šećera uskoro se očekuje povećanje cijene piva. O pivu još jedna zanimljivost. Pivovara u Boskovicama, u Moravskoj, počeo će proizvodnju piva Rabin i Šamez prema starim židovskim receptima. Proizvodni proces će nadzirati

praška židovska općina čiji će predstavnik svaku bocu opremiti pečatom. A koliko Česi vole pivo, zorno je prikazano u karikaturi Alene Bartošové, koju reproduciramo.



ZLATNI FOND ČEŠKOG FILMA

Za tri godine navršit će se stota obljetnica češke kinematografije. No, već od siječnja ove godine Češka televizija svake nedjeljne večeri prikazuje po jedno djelo iz ciklusa, nazvanog Stotinu čeških filmova. U tome ciklusu, koji će potrajati čitave dvije godine, prikazuje se ono najvrednije što je za veliki ekran u toj zemlji stvoreno. U taj projekt uključene su i tri emisije s pozvanim gostima na teme: Češki dokumentarni i eksperimentalni film, Češki reklamni i animirani film, te Novi počeci češkog animiranog filma. Našu pozornost je privukla najava prikazivanja dvaju legendarnih erotskih filmova režisera Machatog. To su djela Erotikon i Ekstaza u kojima je glavne uloge igrao Zvonimir Rogoz i koje smo uzalud tražili tijekom priprema za prošlogodišnje Dane češke kulture u Zagrebu.

MIKROKOMENTARI

Paradoks je što najviše energije trošimo da zadržimo mirnoću.

Stari momak je čovjek koji treba ženu, ali je zadovoljan što je nema.

Najbolje sredstvo za ostvarenje svojih snova je - probuditi se.

Treba mnogo pretpostavki da čovjek postane mudar, ali samo jedna da postane budala.

IZ HRVATSKOG TISKA

Odabrala i priredila Vlatka Banek

ČEŠKA I HRVATSKA - GOSPODARSKI PARTNERI

Časopis za energetiku, gospodarstvo, ekologiju i etiku, EGE, u broju 9 (ožujak 1995.), donosi članak *Eduarda Novosada*, gospodarskog savjetnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Češkoj Republici, pod naslovom *Češka Republika je zanimljiva zemlja za hrvatske gospodarstvenike*, a u sklopu suradnje časopisa s Gospodarskom upravom Ministarstva vanjskih poslova. Iz članka izdvajamo sljedeće:

Češka je 1990. godine izabrala privatizaciju kao nositelja ekonomske reforme, te je vraćanjem dijela imetka crkvi, podržavljene imovine privatnim osobama, malom privatizacijom (prodaja restorana, trgovina, radionica i zgrada na javnim dražbama) i velikom privatizacijom (prodajom velikih poduzeća), kao i velikim eksperimentom kuponske privatizacije (prvi val od 1992. do sredine 1993.g., dok je drugi pri kraju) duboko zašla u reformiranje svoga gospodarstva. Uz to, poduzimane su i druge reformske mjere - liberalizacija cijena, unutarnje i vanjske trgovine, uvođenje unutarnje konvertibilnosti krune, pažljiva valutna i proračunska politika, novi porezni sustav - pa su danas inflacija i inozemni dug od 590 dolara po stanovniku (prema popisu iz 1991.g. ukupno 10,302.215 stanovnika) najniži u usporedbi s ostalim postkomunističkim zemljama. Dakako, to je utjecalo na strukturu proizvodnje, pa je sektor industrije, građevinarstva i poljoprivrede u padu, a sektor trgovine i usluga u porastu. Turizam bilježi rast i 1993.g. je ostvario devizni prihod od oko 1,45 milijardi USD, odnosno ČR je posjetilo više od 70 milijuna posjetilaca.

No, i vanjskim je ulagačima posvećena pozornost, pa je Ministarstvo industrije i trgovine osnovalo posebnu agenciju - Czech Invest - sa zadaćom da privuče vanjske investitore. O uspješnosti takve orijentacije svjedoči podatak o 2,1 milijardi dolara inozemnih investicija (rujan 1993.g.). S gledišta vanjskog investitora, tom je uspjehu

pridonijela unutarnja konvertibilnost češke valute, devizni zakon koji omogućuje poduzetnicima kupnju strane valute od čeških financijskih ustanova radi plaćanja uvezene robe, zajamčeni transfer profita i kapitala u inozemstvo (Sporazum o promičbi i recipročnoj zaštiti ulaganja). I zakonodavstvo je prilagođeno, pa omogućuje poduzetništvo domaćih i vanjskih poduzetnika pod istim uvjetima. Stranac može samostalno utemeljiti tvrtku, biti njezin suosnivač ili se priključiti već postojećoj tvrtki. Kao vlasnik poduzeća u inozemstvu, stranac može provoditi trgovinsku djelatnost na području ČR ukoliko je tu osnovao podružnicu. Prema Trgovinskom zakonu mogući oblici poduzetničkih subjekata su: dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću, javno trgovinsko društvo, komanditno društvo i podružnica vanjske tvrtke. Inozemne tvrtke mogu koristiti kredite čeških i vanjskih banaka. Češke banke nude kratkoročne, srednjoročne i dugoročne kredite s prosječnom kamatom od 12 do 17%. Sadašnji porezni sustav, koji se primjenjuje od siječnja 1993., obuhvaća porez na dodatnu vrijednost (VAT, MWSt.) u tarifi 5 i 23%. Na poduzeća u ČR odnosi se porez na dohodak u visini 42%, bez obzira na ukupan dohodak. Za neke vrste dohotka ustanovljene su posebne tarife poreza, tako 25% vrijedi na dohodak iz trgovinskih, inženjerskih ili drugih savjetničkih usluga. Strane osobe, koje u ČR borave najmanje 183 dana u godini, podliježu porezu na dohodak stanovništva.

Hrvatska, pak, može Češkoj postati važan partner iz više razloga. Češki turisti idu rado na naše more, Rijeka je prirodna luka srednje Europe, Jadranski naftovod i sjevernojadranski LNG projekt uvoza tekućeg prirodnog plina brodovima do Krka i dalje transport plinovodima do zemalja srednje Europe strateški su važni za ČR, koja je do sada vezana isključivo na rusku naftu i plin. Liberalizacijom uvoza širom su otvorena vrata i našim robama. Uvoznih odobrenja nema, devize nisu problem, pa se svaki naš izvoznik mora nositi s ostatkom svijeta kao konkurencijom. Mnoge su naše tvrtke odustale od ovoga tržišta, no na sreću

ne sve. Vrijedan uspjeh postižu Podravka, Končar, Pliva, Belupo, Kraš a i Đuro Đaković u svojim nastojanjima ne odustaje i računa na bolja vremena. S druge strane, ČR je veoma zanimljiv partner za uvoz roba u Hrvatsku, o čemu svjedoče dosadašnji rezultati - uvoz je dva do tri puta veći od izvoza.

HRVATSKA IMA ŠANSU

Večernji list od 8.veljače o.g. u podlistku Poslovni svijet, donosi pod naslovom *Hrvatska ima tradiciju - znači i šansu*, kraći prikaz razmišljanja prof. Jana Kubesa, direktora konzultantskih projekata IMD-a (IMD vodeća poslovna škola u Europi, nastao ujedinjavanjem Međunarodnog instituta za menadžment i Instituta za upravljanje poduzećima, Švicarska 1990.) Prof. Kubes je predstavljen kao Amerikanac i Čeh (po putovnici), s magisterijem na Harvardu i doktoratom na Princetonu. Bivši se češki emigrant već u veljači 1990. vratio u Češku, zajedno s potomkom negdašnjeg "Bate". Kaže da je komunizam uspio uništiti motivaciju radnika, ali industrijska je infrastruktura ostala, a to je upravo tradicija koja vuče korijene iz Austro-Ugarske, pa su po njemu šanse za brzu industrijsku obnovu velike upravo za Češku, dijelove Poljske i Hrvatske. On smatra da se šansa može iskoristiti ulaskom velikih multinacionalnih kompanija u velika poduzeća. Osim toga, osobit razvojni adut je turizam. Inače, njegov je otac ljetovao u Opatiji, a sam je rado boravio u Dubrovniku. *Na kratki rok turizam može dati impuls građevinarstvu i svim djelatnostima vezanim uz građevinarstvo i ugostiteljstvo, te apsorbirati mnogo radne snage*, tumači prof. Kubes, *ističući još jedan važan uvjet, da se država drži što dalje od toga*.

BROJNI ČESI NA JADRANU

Vjesnik od 28. veljače, pod naslovom *Česi ponovno - najbrojniji gosti*, uz podnaslov *Na temelju zanimanja što su pokazali na turističkoj prezentaciji Hrvatske na sajmovima u Bnu i Pragu, može se očekivati čak pola milijuna turista iz Češke na Jadranu*, Vlado Bojkić piše i o službenim statističkim podacima iz prošle godine. Tako je tijekom 1994. godine

Hrvatsku posjetilo 432.000 turista iz Češke. Prema najavama, ove bi godine taj broj trebao biti i veći, a raduje da se povećava zanimanje sa srednju i južnu Dalmaciju.

NO SMOKING, MISTER HAVEL!

U eri kampanje protiv pušenja u nas, zanimljiva je vijest koju prenosi *Vjesnik Hrvatske elektroprivrede*, br. 51(91)/95., iz *Nuklearne elektrane Dukovany*, u prijevodu Živane Heđbeli, a pod naslovom *Predsjednik Havel nije ugasio cigaretu*.

Riječ je o nedavnom događaju u poznatoj češkoj nuklearci, koji se zbio za vrijeme predsjednikova posjeta. Odigrala se stvarna drama u kojoj je i sam predsjednik iznenadno postao jednim od aktera, ako ne i glavnim. Aktivirao se automatski sustav protupožarne zaštite, oglosio se alarm, vatrogasci su se spuštali na centar za posjetitelje... Kako je poznato da je g. Havel strastveni pušač, prvo se pomislilo da je pušenjem u prostoru u kojem je ono zabranjeno, on sam aktivirao sustav protupožarne zaštite, no na takva pitanja reportera predsjednik nije htio dati komentar. Prema izvješću za tisak iz NE Dukovany od 6. 2. 1995., predsjednik *nije kriv* i njegove cigarete nisu mogle izazvati lažni alarm. Signal se oglosio dok je predsjednik napuštao centar za posjetitelje, ili neposredno nakon što je napustio zgradu. Prema elektrani, požarni detektori su mogli reagirati ili na prašinu koja se digla uslijed neuobičajeno velikog broja posjetitelja u predvorju ili na jaku rasvjetu potrebnu TV ekipama i novinarima. Kako bilo da bilo, pokazalo se koliko su doista osjetljivi alarmni sustavi nuklearke.

FINANCIJSKI SKANDALI

Pod naslovom *Četiri češka financijska skandala*, časopis BANKA u br. 3/95. izvješćuje o nama manje poznatim zbivanjima u Češkoj i ukratko opisuje četiri skandala.

Prvi, povezuje jednu banku s Građanskom demokratskom alijansom (ODA), partnerom u koalicijskoj vladi Češke. Banka je stranci dala zajam od 1,9 milijuna dolara i prebacila ga nekoj drugoj kompaniji. Potom je novac opet vraćen banci, ali je u tom procesu "prebacivanja"

nestao iz knjiga ODA. Šef banke je u zatvoru gdje je i organizator te transakcije, inače prijatelj potpredsjednika vlade.

Drugi se skandal tiče glavne stranke u koalicijskoj vladi, Građanske demokratske stranke (ODS) kojoj pripada i premijer Klaus. Naime, ODS je organizirao večeru za koju su tri državna poduzeća platila 250.000 kruna. Uz sveopće nezadovoljstvo građanstva i parlament je poduzeo mjere kako bi se takva praksa stavila izvan zakona.

Bivši ministar unutrašnjih poslova Petr Čermák, trenutno potpredsjednik stranke ODS i savjetnik premijera Klause, našao se u središtu trećega skandala. Nije prijavio automobil koji je dobio na poklon, pa time nije ni platio porez. No, mercedes, o kojem je riječ, vozio je godinu dana, a otkrilo se da je pripadao dvojici njemačkih dilera automobila koje policija traži u čak tri zemlje.

Od skandala nije ostao pošteđen niti Centar za kuponsku privatizaciju koji upravlja procesom privatizacije u cijeloj zemlji. Njegov je šef uhvaćen s kovčegom punim novca (8,3 milijuna kruna) dok je izlazio iz jednoga restorana i uhapšen je. Iako je ubrzo pušten, bez tužbe, ipak je otpušten iz Centra.

AUTOMOBILI

Revija Hrvatskog auto kluba (HAK) u broju 20/95 u nekoliko napisa donosi nama zanimljive vijesti. Primjerice, prošle je godine u Hrvatskoj prodano 1.025 automobila marke Škoda, a u ovoj se planira prodati 2.500. Tako su Škode prošle godine podmirile 8,75% našeg automobilskog tržišta i dostigle treće mjesto na ljestvici novo prodanih automobila. Prethode im Fiat i Volkswageni, a za njima su Lade, Peugeoti, Citroeni, Opel i itd.

U članku o novom hitu - *Škodinoj Feliciji*, predstavljen je nasljednik popularnog Škodina modela Favorit, koji je nastao u suradnji s Volkswagenom. Sve što se tiče vanjskog i unutarnjeg izgleda je novo, a osvježeni su i pogonski agregati. Glavni adut ipak je cijena, koja se u ovisnosti o modelu, s uračunatom carinom i porezima, kreće od 47.520 do 61.776 kn. Glavni zastupnik i serviser Škodinih vozila u Hrvatskoj je zagrebačka tvrtka Ami.

PRIVATNA NACIONALNA TV

O prvoj češkoj privatnoj nacionalnoj televiziji govori napis u časopisu BANKA br. 3/95 pod naslovom *Magična privatna televizija*.

TV Nova je u samo godinu dana postigla golemi uspjeh. Naime, lani je uspjela privući 50 od ukupno 85 milijuna dolara potrošenih na televizijsko oglašavanje u Češkoj. Televizijom rukovodi Vladimír Železný, poznati producent znanstveno-fantastičnih i drugih tv-serijala, a poduprta je stranim ulaganjem. *Nova* sada nastoji pribaviti i dozvolu za emitiranje putem satelita, čime bi se proširila prvenstveno na slovačko tržište.

I nezavisna praška lokalna tv stanica *Premiera*, koja je nedavno dobila dozvolu za proširenje kruga gledanosti, traži stranog partnera za joint-venture.

Uz Češku televiziju, ove dvije televizije obogaćuju ponudu gledateljstvu, a to ujedno najavljuje i skoro zaoštravanje konkurencije.

O PRAGU - MALO DRUGAČIJE

Posjet Pragu je doživljaj za svakog provincijalca. Poslije dužeg vremena zaželjela sam se opet prošetati Vaclavskim trgom. Moja želja je kod rođene Pražanke izazvala salvu smijeha. "Zar se tamo više ne može?" upitala sam je s nemilim osjećajem da mi je opet izmakla neka od praških novosti. Saznala sam, međutim, da se tamo i dalje smije, ali da moram dobro stisnuti tašku i ubrzanim korakom svladati tri opasne zone. A zatim, dobrano zagrijana, skrenuti u neku od pokrajnjih ulica, gdje šalica kave ne stoji pedeset i više kruna, već za našeg čovjeka pristupačnih deset. Jer "Vaclavak" - to je danas raj za strance. I za lopove.

(Crtica iz češkog tiska)

ZAMIJETILI SMO

BIO SAM IN PRAGUE

Možda ćete nad ovim naslovom zavrtjeti glavom. No, tko je u posljednje vrijeme posjetio stotornjevitu, možda se tom naslovu neće mnogo začuditi.

I ja sam je, dakle, posjetio. Službeno. A budući da mi je do povratka ostalo nešto vremena, pošao sam malo u razgledavanje. Imao sam što vidjeti. Ponajprije svu onu ljepotu koja se uvijek može s divljenjem gledati. Jednostavno ono što su nam ostavili naši davni preci. A onda je, dakako, moju pozornost privukla i vrela sadašnjost. Na velikoj oglasnoj ploči zapanjili su me plakati. Prvi - najavljivao je opernu predstavu - bio je čitav ispisan engleski. Pokraj njega poziv na country program - također na engleskom. A onaj treći s pozivom na koncert popularne glazbe - razumljivo, opet engleski. Od tog trenutka počeo sam izbjegavati plakate i razgledavao izloge trgovina. Bilo je to nešto bolje, jer uz većinu izložene robe ne treba ništa pisati. Vlasnici trgovina su to ipak nadoknadili natpisima. Vrhunac je bio na Trgu sv. Vaclava. Gotovo svi natpisi na engleskom, među njima dobar postotak na njemačkom, tu i tamo poneki na francuskom. I to ne samo natpisi na trgovinama, već i razne dopunske, orijentacijske upute. Začudilo me što takvih uputa nema na češkom. No, valjda su autori pretpostavili veću inteligenciju domaćeg puka. Češki jezik, naime, s Trga sv. Vaclava potpuno je nestao. Samo tu i tamo sam spazio stari, ofucani natpis na rodnom jeziku koji je stvarao dojam zaboravljenog, nepotrebnog ostatka prošlosti. I kako sam tako hodao i promatrao tu "tuđinu" oko sebe, odjednom me oblio znoj. "Zar sam u nekom europskom, stranome gradu a u džepu mi je samo osobna iskaznica. Putovnicu sam ostavio kod kuće. Što ću, ako mi je zatraže?" Brzo sam se pokupio i potražio najbližu prometnu vezu da što prije otputujem iz tuđine.

Jedna stvar me muči. Prag se uvijek ponosio čistoćom češkoga jezika. I u vrijeme najtvrdjeg

hitlerovskog nacionalnog pritiska uspio je sačuvati svoj češki identitet. Uz naredene njemačke natpise svuda su u to vrijeme bili i češki. A sada gle! Je li to onaj put u Europu? Nekako ga u tome nisam uspio pronaći. (Iz novina "Rovnost", Brno - preveo B.G.)

Post scriptum ili primjedba prevoditelja: Po ovakovo iskustvo ne moramo odlaziti "in Prague", imamo ga na svakom koraku "in Agram" !

OBZOR prije sto godina

"Kako da se hrvatskom vinu prokrči put u Česku. U cijelom Pragu nisam našao hrvatskoga vina. Kad sam nagovarao vinarnike neka ga naruče odgovarahu mi da ga nitko nebi pio jer: da je grubo i kiselo. Trebalo bi dakle da se češko občinstvo osvjeđoči kako je naše vino upravo izvrstno. A to bi se moglo najlaglje postići prigodom velike narodnospisne izložbe koja će se u Zlatnom Pragu otvoriti 16. svibnja t.g. Jubilejnu izložbu koja se je godine 1891. obdržavala u Pragu posjetilo je preko dva i pol milijuna osoba. Ljetošnju izložbu posjetit će sjegurno još više osoba sa svih strana kraljevine Češke. Kao što bijaše na prijašnjoj tako će biti i na ovoj više "ochutnavaren" (kušaonica). U jednoj takvoj "ochutnavaren" moglo bi se prodavati naše vino a tu bi bila najbolja prilika da se braća Česi upoznađu sa izvrstnim vinom hrvatskim... Dajte se vi gg producenti vina u Zagrebu što prije dogovorite te otvorite na pražkoj izložbi takvu kušaonicu. Namjestite u njoj liepu Hrvaticu u krasnoj narodnoj nošnji kao konobaricu pa će biti "ochutnavarna" uvijek puna. Ovako mislim da bi se najlaglje mogao hrvatskom vinu prokrčiti put u Česku. Pa kako je u Češkoj slavenska uzajamnost veoma razvijena naručivat će Česi radje izvrstno naše vino nego li kokakve falzifikate iz Ugarske ili Austrije..."

Prenosimo iz Vjesnika od 19.02.1995.

OBAVIJESTI O ČLANSTVU

NOVI ČLANOVI

Iz Daruvara
Libor Burian, dipl.oec.

Iz Zadra
Ladislav Radulić, prof.

Iz Zagreba
Anđelka Andraši, znanstvenica
Pavel Bermanec, umirovljenik
Branko Bubenik, mr. informatike
Ivan Graovac, dipl.pravnik
Radovan Henneberg, dipl.pravnik
Goranka Herljević, odvjetnica
Nenad Javornik, dr.med.
Jaroslav Mikšik, umirovljenik
Tomislav Škunca, dr.med.

JAVITE SE PREDSJEDNIŠTVU DRUŠTVA!

Molimo naše članove koji su promijenili adresu da nam jave novu.

Posebno molimo sljedeće članove da nam se odmah jave:

DARIO BOROVIKA
DARWIN BUTKOVIĆ
DANIELA JAKASOVIĆ
VLATKA JENKAČ
KARMEN LUBINOVIĆ
ALENKA NETOUŠEK
MIROSLAV PUZAK
MILE STANEŠIĆ
LUCIJAN ŠINKIĆ

OBAVIJEST O ČLANARINI

Prema odluci Predsjedništva članarina za 1995. godinu iznosi **24 kune.**

Učenici, studenti, umirovljenici i nezaposleni uživaju popust od 50%, te za njih godišnja članarina iznosi **12 kuna.**

Pristupnina je i nadalje **1 kunu.**

Trošak izdavanja članske iskaznice (folija) je **2 kune.**

Uplate članarine se primaju u prostorijama društva utorkom ili na žiro račun društva

30102 - 678 - 83840

Društvo prima i dobrovoljne priloge.

ŠALJIVI KUTIĆ

*Tati, kdo je to diplomat?
Muž, který zná datum narození své ženy, ale neví, jak je stará.*

*Tata, tko je diplomat?
Čovjek, koji zna datum rođenja svoje žene, ali ne zna koliko je stara.*

*Tati, kdo je to pesimista?
V podstatě optimista s bohatými životními zkušenostmi.*

*Tata, tko je pesimist?
U osnovi optimist s bogatim životnim iskustvom.*